

P7_TA-PROV(2010)0283

Situace v Kyrgyzstánu

Usnesení Evropského parlamentu ze dne 8. července 2010 o situaci v Kyrgyzstánu

Evropský parlament,

- s ohledem na svá předchozí usnesení o Kyrgyzstánu a Střední Asii, zejména na usnesení ze dne 12. května 2005 a ze dne 6. května 2010,
 - s ohledem na své usnesení ze dne 20. února 2008 o strategii EU pro Střední Asii¹,
 - s ohledem na program EU pro předcházení násilným konfliktům přijatý Evropskou radou v Göteborgu v roce 2001,
 - s ohledem na prohlášení místopředsedkyně Komise / vysoké představitelky Unie Catherine Ashtonové o nových střetech, k nimž došlo dne 11. června 2010, a o ústavním referendu ze dne 28. června 2010,
 - s ohledem na závěry Rady pro zahraniční věci ze dne 14. června 2010,
 - s ohledem na společné prohlášení zvláštního vyslance úřadujícího předsedy OBSE, zvláštního zástupce OSN a zvláštního zástupce EU v Kyrgyzstánu o situaci v Kyrgyzstánu ze dne 16. června 2010,
 - s ohledem na strategii EU pro nové partnerství se Střední Asií přijatou Evropskou radou na zasedání konaném ve dnech 21. a 22. června 2007,
 - s ohledem na společnou zprávu o pokroku ze dne 14. června 2010, kterou Rada a Komise předložily Evropské radě a která se týkala provádění Strategie EU pro Střední Asii,
 - s ohledem na dohodu o partnerství a spolupráci mezi EU a Kyrgyzstánem, která vstoupila v platnost v roce 1999,
 - s ohledem na regionální strategický dokument Evropského společenství pro pomoc Střední Asii na období 2007–2013,
 - s ohledem na čl. 110 odst. 4 jednacího řádu,
- A. vzhledem k tomu, že dne 11. června 2010 vypukly ve městech a Džalal-Abad na jihu Kyrgyzstánu násilné střety, které se vyostřily tak, že dne 14. června 2010 do ulic těchto měst údajně vtrhly stovky ozbrojených mužů, kteří stříleli na civilisty, podpalovali obchody a své oběti si vybírali na základě etnické příslušnosti,
- B. vzhledem k tomu, že podle údajů kyrgyzských orgánů zahynulo při těchto střetech přibližně 300 osob, ačkoli zaznívají obavy, mj. z úst vedoucí představitelky prozatímní vlády Rozy Otunbajevové, že skutečný počet by mohl být daleko vyšší; vzhledem k tomu, že více než 2000 osob bylo zraněno nebo hospitalizováno a mnoho lidí je stále nezvěstných,
- C. vzhledem k tomu, že se odhaduje, že v důsledku násilí bylo na 300 000 osob přemístěno v rámci země a že na 100 000 osob našlo útočiště v blízkém Uzbekistánu; vzhledem k tomu, že vláda v Taškentu za přispění mezinárodních organizací poskytla uprchlíkům humanitární pomoc, ale dne 14. června 2010 uzavřela hranice s Kyrgyzstánem s poukazem na to, že nemá dostatečné kapacity k přijetí dalších uprchlíků,

¹ Úř. věst. C 184 E, 6.8.2009, s. 49.

- D. vzhledem k tomu, že prozatímní vláda vyhlásila v dané oblasti výjimečný stav a bezpečnostním jednotkám se nepodařilo dostat situaci pod kontrolu; vzhledem k tomu, že prozatímní prezidentka Roza Otunbajevová se obrátila na ruského prezidenta Medveděva a Organizaci Smlouvy o kolektivní bezpečnosti s žádostí o poskytnutí vojenské podpory při opětovném nastolení pořádku, avšak byla odmítnuta; vzhledem k tomu, že žádost o vyslání mezinárodních policejních sil byla předložena organizaci OBSE, která ji v současnosti zpracovává,
- E. vzhledem k tomu, že EU má jednoznačný zájem na tom, aby byl Kyrgyzstán demokratickou a hospodářsky prosperující zemí žijící v míru; vzhledem k tomu, že se EU zavázala, zejména prostřednictvím Strategie pro Střední Asii, k tomu, že bude zemím této oblasti partnerem; vzhledem k tomu, že v současnosti je naléhavě nutné, aby mezinárodní společenství vyvinulo mnohem větší úsilí, přičemž reakce EU ovlivní její důvěryhodnost coby partnera,
- F. vzhledem k tomu, že Komise vyčlenila 5 milionů eur na poskytnutí mimořádné lékařské podpory, humanitární pomoci, nepotravinového materiálu, ochrany a psychologické podpory lidem postiženým krizí; vzhledem k tomu, že tato pomoc by měla být srovnatelná s naléhavou žádostí OSN o poskytnutí 71 milionů USD pro nouzovou pomoc,
- G. vzhledem k tomu, že EU prostřednictvím Göteborgského programu přijatého v roce 2001 a následných dokumentů uznává, že je důležité předcházet konfliktům, a vzhledem k tomu, že současná situace v Kyrgyzstánu vyžaduje, aby teoretické úvahy vyústily v konkrétní kroky,
- H. vzhledem k tomu, že v referendu, které proběhlo v poklidné atmosféře dne 27. června 2010 a zaznamenalo vysokou účast, se více než 90 % voličů vyslovilo pro novou ústavu, která vyvažuje pravomoci prezidenta a parlamentu, potvrdilo Rozu Otunbajevovou jako prozatímní prezidentku do 31. prosince 2011 a hlasovalo pro rozpuštění ústavního soudu; vzhledem ke skutečnosti, že datum konání parlamentních voleb je stanoveno na 10. října 2010,
- I. vzhledem k tomu, že země Střední Asie čelí řadě společných problémů, jako je chudoba a vážné ohrožení osob a potřeba posílit demokracii, řádnou správu a právní stát; vzhledem k tomu, že je třeba oživit a posílit regionální spolupráci s cílem dosáhnout společného přístupu k problémům a výzvám, kterým tato oblast čelí; vzhledem k tomu, že je nutné, aby regionální a mezinárodní aktéři zaujali k problémům a výzvám tohoto regionu jednotnější přístup,
- J. vzhledem k tomu, že EU musí vždy naplňovat svůj závazek, kterým je začleňování otázek lidských práv, demokracie a zásad právního státu do dohod, které uzavírá se třetími zeměmi, a podpora demokratických reforem prostřednictvím soudržných politik, jež posilují důvěryhodnost EU jako regionálního aktéra,
1. je hluboce znepokojen tragickými násilnými konflikty, které propukly v jižním Kyrgyzstánu, a vyjadřuje soustrast rodinám všech obětí těchto událostí;
 2. odsuzuje nedávnou vlnu násilí v jižním Kyrgyzstánu; hluboce lituje ztráty lidských životů a vyjadřuje naději, že konflikt v Kyrgyzstánu bude moci být vyřešen mírovou cestou, a to na základě dodržování zásad demokracie, právního státu a lidských práv;
 3. vyzývá dočasnou vládu, aby hodnověrně, nestranně a nezávisle vyšetřila tyto násilnosti, pokud možno za přispění mezinárodních aktérů, s cílem postavit pachatele před soud;
 4. vyzývá prozatímní orgány, aby vynaložily veškeré úsilí s cílem vrátit situaci k normálu

a zajistit veškeré podmínky potřebné k tomu, aby se uprchlíci a vnitřně vysídlené osoby mohli dobrovolně, bezpečně a důstojně vrátit do svých domovů; naléhavě žádá místní orgány, aby přijaly účinná opatření na budování důvěry a aby zahájily skutečný dialog se všemi etnickými skupinami žijícími v jižním Kyrgyzstánu s cílem rozvíjet důvěryhodný proces usmíření;

5. vyzývá v této souvislosti Komisi, aby ve spolupráci s mezinárodními organizacemi zvýšila humanitární pomoc a zahájila krátkodobé a střednědobé programy obnovy zahrnující vybudování zničených obydlí a náhradu zničeného majetku a uskutečnila projekty obnovy ve spolupráci s kyrgyzskými orgány a dalšími dárci s cílem vytvořit příznivé podmínky pro návrat uprchlíků a vnitřně vysídlených osob; upozorňuje v tomto ohledu na význam projektů v oblasti místního rozvoje;
6. upozorňuje na to, že je třeba vyvinout na mezinárodní úrovni značné úsilí a pomoci při obnově, stabilizaci a usmíření v jižním Kyrgyzstánu a že příležitostí pro zahájení práce v souvislosti s tímto úsilím by se mohlo stát plánované setkání s dárci, které se dne 27. července 2010 uskuteční v Biškeku;
7. zdůrazňuje, že humanitární pomoc musí být doprovázena úsilím o stabilizaci situace, o snížení značného rizika, že se projevy násilí budou opakovat, a o předcházení tomuto riziku, které by mohlo ohrozit i mír a bezpečnost v jiných částech Ferganské kotliny, která prochází Uzbekistánem, Kyrgyzstánem a Tádžikistánem;
8. žádá, aby humanitární pomoc EU určená lidem postiženým nedávnou vlnou násilností v jižním Kyrgyzstánu byla výrazně navýšena a aby byl komplexně využíván nástroj stability;
9. je přesvědčen, že z dlouhodobého hlediska bude třeba, aby se EU v jižním Kyrgyzstánu zapojila novým způsobem; opakuje svou výzvu Komisi, aby připravila návrhy na přerozdělení prostředků z nástroje pro rozvojovou spolupráci, které EU umožní lépe a udržitelným způsobem reagovat na novou situaci v Kyrgyzstánu; trvá na tom, že je nezbytně nutné, aby se politika EU pro Střední Asii soustředila na bezpečnost osob;
10. vyzývá místopředsdkyni Komise / vysokou představitelku Unie a členské státy, aby podpořily rychlé rozmístění policejní mise OBSE a aby se na tomto úkolu aktivně podílely s cílem zabránit vypuknutí nového násilí, stabilizovat situaci ve městech postižených střety, chránit jejich oběti a nejzranitelnější osoby a usnadnit návrat uprchlíků a vnitřně vysídlených osob;
11. bere na vědomí vcelku poklidný průběh ústavního referenda, které se v Kyrgyzstánu konalo dne 27. června 2010; zdůrazňuje, že pro dlouhodobou stabilizaci situace v zemi je návrat k ústavnímu pořádku a právnímu státu klíčový; zdůrazňuje, že příští parlamentní volby prozatímně stanovené na říjen 2010 by měly poskytnout ústavní základ pro vládu se silnou legitimitou a širokou veřejnou podporou; vyzývá proto příslušné orgány, aby okamžitě a rozhodně přijaly opatření na odstranění zásadních nedostatků zjištěných OBSE/ODIHR před nadcházejícími parlamentními volbami; očekává navázání pevných meziparlamentních vztahů s budoucím kyrgyzským parlamentem;
12. vyjadřuje znepokojení nad zprávami o zatýkání některých obhájců lidských práv v Kyrgyzstánu a žádá jejich okamžité propuštění; vyzývá kyrgyzské orgány, aby přijaly všechna opatření potřebná k zajištění toho, aby obhájci lidských práv mohli bez překážek vykonávat svou práci v oblasti prosazování a ochrany lidských práv;
13. zdůrazňuje společný zájem a společnou odpovědnost Kyrgyzstánu, jeho sousedů, Ruska, Číny, EU, USA a ostatních zemí mezinárodního společenství na tom, aby se zabránilo

destabilizaci, a vyzývá všechny zúčastněné strany, aby usilovaly o vzájemnou součinnost;

14. vyjadřuje znepokojení nad těžkostmi procesu demokratizace v Kyrgyzstánu, které pravděpodobně mají svůj původ v slabém postavení kyrgyzské prozatímní vlády a silné pozici zločineckých sítí v zemi, včetně pašeráků drog v jižním Kyrgyzstánu;
15. je přesvědčen, že je nezbytné vytvořit pluralitní politický systém, který dovoluje zastoupení rozdílných zájmů a umožňuje rozhodovat spory mezi nimi, má-li se zmírnit napětí a zabránit vypuknutí další vlny násilí, a že EU a její členské státy musí aktivně podpořit demokratizaci a snažit se překonat rozdíly v postojích mezinárodních aktérů, aby se zlepšily vyhlídky na zdárný průběh reforem v Kyrgyzstánu;
16. pověřuje svého předsedu, aby toto usnesení předal místopředsedkyni Komise / vysoké představitelce Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku, Radě, Komisi, parlamentům a vládám členských států, prozatímní vládě Kyrgyzstánu, generálnímu tajemníkovi OSN, generálnímu tajemníkovi OBSE a generálnímu tajemníkovi Rady Evropy.